

PARAULA I VIDA

Aquella foto de Don Bosco a Barcelona

Una relíquia-urna de sant Joan Bosco pelegrina actualment per diverses diòcesis espanyoles i durant la primera quinzena de novembre visita les terres catalanes. Aquest pelegrinatge del qui fou fundador dels Salesians i de les Filles de Maria Auxiliadora prepara la celebració del bicentenari del seu naixement, que se celebrarà l'any 2015. Sant Joan Bosco, conegut entre nosaltres com *Don Bosco*, nasqué a Castelnuovo, al Piemont italià, l'any 1815 i morí a Torí l'any 1888.

Dos anys abans, el 1886, el sant visità Barcelona, on residí a la casa de la seva congregació a Sarrià i visità la basílica de la Mare de Déu de la Mercè i l'església de Betlem. A la Mercè rebé la donació d'uns terrenys al cim del Tibidabo, on es construí una petita ermita i ara s'aixeca la basílica del Sagrat Cor de Jesús.

Don Bosco fotografiat a la finca Martí-Codolar

La visita de la relíquia de Don Bosco a Barcelona m'ha recordat una foto realment històrica. Es va fer el dia 3 de maig de 1886. Aquell dia el sant i els infants acollits a l'obra salesiana de Sarrià foren invitats a dinar a la casa i la finca del senyor Lluís Martí-Codolar a Horta, als locals que avui són la seu del principal centre de formació dels Salesians a Catalunya i d'un centre juvenil per als joves d'aquell barri.

Sabem el nom de l'autor d'aquella foto, Joaquim Pasqual i Martí-Codolar, nebot de l'amo de la casa. Don Bosco apareix assegut sota un gran arbre que encara avui es pot veure, al costat d'un abat que aquells dies era hoste de la família Martí-Codolar i envoltat d'un ampli grup de persones, entre els quals hi ha el seu amfitrió i els infants de l'obra salesiana de Sarrià. Cent anys després, don Viganó, aleshores rector major dels Salesians, contemplant la foto, va escriure: «Aquesta és la millor foto de Don Bosco!»

No voldria oblidar una de les persones que, molt discretament —com si no volgués sortir-hi— apareix en la fotografia. Em refereixo a la venerable Dorotea de Chopitea, una dama xilena que l'any 1816 emigrà amb la seva família a Barcelona a causa de la guerra. Aquí va contraure matrimoni amb el banquer Josep Maria Serra, també emigrat xilè i descendent d'una família catalana. Dorotea de Chopitea fou la impulsora de més de trenta obres socials a la nostra terra. Mantingué una correspondència personal amb sant Joan Bosco i fou la principal inspiradora de la visita del sant a la nostra ciutat. Ella és un gran exemple del sentit social d'un sector de la burgesia, que veié el sentit providencial que, per als nous temps, tenia l'obra salesiana.

Què ens diu sobretot la visita de la relíquia-urna del sant? En aquests temps de crisi, ens diu que hem d'esforçar-nos a ser continuadors de tots aquests testimonis del sentit social de la fe cristiana. Aquests testimonis van portar escoles als barris obrers, com a savis pedagogs foren partidaris del sistema preventiu i donaren molta importància a la formació per al treball, incorporant tallers a les escoles i creant escoles professionals.

És ben clara l'actualitat d'aquest missatge en aquesta hora de crisi perllongada i greu. Em plau destacar el sentit social de tots aquells cristians i cristianes de la nostra comunitat diocesana que van sintonitzar amb el missatge social de Don Bosco en aquella històrica visita de 1886, que ara rememorarem novament, amb esperit de compromís cristià amb les necessitats socials de l'hora present.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Acollir la novetat del Concili en la continuïtat

▶ Amb una processó de 2.498 bisbes de tot el món i una missa a la basílica de Sant Pere del Vaticà va començar, fa 50 anys, el dia 11 d'octubre, el Concili Vaticà II. Durant aquella històrica cerimònia, Joan XXIII pronuncià una homilia en què destacava el sentit pastoral del Concili. L'aniversari va ser celebrat per Benet XVI el mateix dia 11 amb una missa a la plaça de Sant Pere. En l'homilia, el Sant Pare invità a tornar a llegir els documents conciliaris perquè «la referència als documents evita caure en els extrems de nostàlgies anacròniques o de fugir cap endavant, i permet acollir la novetat en la continuïtat». Assistiren a l'acte el patriarca de Constantinoble, altres patriarques i l'arquebisbe de Canterbury. Durant la celebració, nombrosos signes van recordar aquell 11 d'octubre de 1962; per exemple, es va utilitzar el mateix evangeliari que s'entronitzava abans de cada sessió conciliar.

GLOSSA

Compartir una estona, compartir la vida

Diumenge a la tarda. Fa molt de temps que penso que he d'anar a veure una senyora a la residència on ara viu i avui ho podré fer. Amb el seu marit, ja traspasat, formaven part d'un equip de matrimonis del qual sóc consiliari des que morí el meu antecessor. Es reunien ja feia anys i ho seguim fent mensualment des de fa una colla d'anys. Ara som menys.

La trobo asseguda a la sala d'estar. S'aixeca i, amb el seu caminador, s'acosta cap a mi somrient. M'abraça. Va ben vestida i polida, com sempre ha anat, enriolada i contenta. Es nota! Parlem de moltes coses: de la residència —que ofereix un aspecte pulcre i endreçat—, de les instal·lacions, de l'horari i de les activitats que realitzen —ja preparen nades— i de l'actitud acollidora i servicial del personal, del fill, dels néts i dels besnéts. Em parla, també i sense aturar-s'hi massa, de les xacres físiques. Té un record afectuós i agraït del seu marit. Em diu que, malgrat l'absència, el sent proper. Pensa que va fer bé venint a la residència. Se sent estimada per la família, tractada amb afecte pel personal, i amb bona relació amb els ancians amb qui conviu.

Veig com valora els petits detalls: l'ajuda a l'hora de fer manualitats, la lectura en veu alta de la premsa que els fan cada matí, el menjar adequat a l'edat, l'atenció mèdica, la visita sovintejada del fill i d'altres familiars i amics, els passeigs —acompanyada— pels carrers propers... En dona gràcies a Déu i té paraules d'agraïment per a les persones.

Quan marxo, ho faig interiorment content. M'ha traspasat la seva actitud vital. Penso que no tots els ancians es troben en circumstàncies materials, físiques, afectives, psicològiques... idèntiques o semblants. Són molts els factors que hi intervenen. Cal considerar totes les circumstàncies que incideixen en cada cas. Cal, però, revisar també les nostres actituds i la nostra actuació personal. «Aixeca't al davant de l'ancià i honora els seus cabells blancs; així reverenciaràs el teu Déu» (Lv 19,32).

Torno caminant cap a casa, dono gràcies a Déu per l'estona compartida. Li demano perdó perquè hauríem de pensar més en els ancians del nostre entorn. Faig propòsit d'esmena. Caldrà recordar-ho de tant en tant.

Enric Puig Jofra, SJ

ANY DE LA FE

L'amistat amb Crist ens dóna la vida en plenitud

«Per donar un renovat impuls a la missió de tota l'Església de conduir els homes fora del desert —en el qual sovint es troben— vers el lloc de la vida, vers l'amistat amb Crist que ens dóna la seva vida en plenitud, vull anunciar, en aquesta celebració eucarística, que he decidit convocar un Any de la Fe, que exposaré en una carta apostòlica especial» (es refereix a la carta *Porta fidei*).

(Benet XVI. Homilia en la missa de clausura del I Congrés Internacional de Nous Evangelitzadors, Roma, 16/10/2011)

DIUMENGE XXXI DE DURANT L'ANY

▶ Lectura del llibre del Deuteronomi (Dt 6,2-6)

En aquells dies, Moisès digué al poble: «Reverència el Senyor, el teu Déu, compleix durant tota la vida els manaments que et dono, tant tu, com els teus fills i els fills dels teus fills. Així viureu anys i més anys. Escolta, Israel, mira de posar en pràctica això que et dono; així seràs un poble feliç i nombrós en un país que regalima llet i mel, tal com el Senyor ho va prometre als teus pares. Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces. Guarda en el teu cor les paraules dels manaments que avui et dono.»

▶ Salm responsorial (17)

R. *Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu.*

Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu, / roca i muralla que em deslliura. R.

Déu meu, penyal on m'empari, / escut i força que em salva. / Rodejat d'adversaris delirants, clamo al Senyor, / crido auxili d'entre els enemics. R.

Beneït sigui el Déu vivent, el meu penyal. / Beneïx el Senyor que em salva. / Ha donat grans victòries al seu rei, / ha mostrat l'amor que té al seu Ungit. R.

▶ Lectura de la carta als cristians hebreus

(He 7,23-28)

Germans, els sacerdots de l'antiga aliança van ser molts, perquè la mort els impedia de continuar en les seves funcions. Però Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals. Per això té el poder de salvar definitivament tots els qui per ell s'acosten a Déu, ja que viu intercedint per sempre a favor d'ells.

Un sacerdot així és el que ens calia: sant, innocent i sense taca; per això va ser tret d'enmig dels pecadors i enlairat més amunt del cel. Ell no necessita, com els altres, oferir víctimes cada dia tant pels seus propis pecats com pels pecats del poble: es va oferir a si mateix una sola vegada: La Llei havia fet sacerdots uns homes plens de febleses, però els termes del jurament que ha substituït la Llei han consagrat el Fill, que serà per sempre un sacerdot perfecte.

▶ Evangeli segons sant Marc (Mc 12,28b-34)

En aquell temps, un dels mestres de la Llei anà a trobar Jesús i li va fer aquesta pregunta: «Quin és el primer de tots els manaments de la Llei?». Jesús li respongué: «El primer és aquest: "Escolta, Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces". El segon és: "Estima els altres com a tu mateix". No hi ha cap altre manament més gran que aquest». El mestre de la Llei li digué: «Molt bé, mestre. És veritat que Déu és un de sol i que no n'hi ha cap altre fora d'ell. I que estimar-lo amb tot el cor, amb tot el pensament i amb totes les forces, i estimar els altres com a si mateix és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar». Jesús, en sentir aquesta resposta tan assenyada, li digué: «No ets lluny del Regne de Déu». I ningú no s'atreu a fer-li cap més pregunta.

▶ Lectura del libro del Deuteronomio (Dt 6,2-6)

En aquellos días, habló Moisés al pueblo, diciendo: «Teme al Señor, tu Dios, guardando todos sus mandatos y preceptos que te manda, tú, tus hijos y tus nietos, mientras viváis; así prolongarás tu vida. Escúchalo, Israel, y ponlo por obra, para que te vaya bien y crezcas en número. Ya te dijo el Señor, Dios de tus padres: "Es una tierra que mana leche y miel". Escucha, Israel: El Señor, nuestro Dios, es solamente uno. Amarás al Señor, tu Dios, con todo el corazón, con toda el alma, con todas las fuerzas. Las palabras que hoy te digo quedarán en tu memoria.»

▶ Salmo responsorial (17)

R. *Yo te amo, Señor; tú eres mi fortaleza.*

Yo te amo, Señor; tú eres mi fortaleza; / Señor, mi roca, mi alcázar, mi libertador. R.

Dios mío, peña mía, refugio mío, escudo mío, / mi fuerza salvadora, mi baluarte. / Invoco al Señor de mi alabanza / y quedo libre de mis enemigos. R.

Viva el Señor, bendita sea mi Roca, / sea ensalzado mi Dios y Salvador. / Tú diste gran victoria a tu rey, / tuviste misericordia de tu Ungido. R.

▶ Lectura de la carta a los Hebreos

(He 7,23-28)

Hermanos: Ha habido multitud de sacerdotes del Antiguo Testamento, porque la muerte les impedía

permanecer; como este, en cambio, permanece para siempre, tiene el sacerdocio que no pasa. De ahí que puede salvar definitivamente a los que por medio de él se acercan a Dios, porque vive siempre para interceder en su favor. Y tal convenía que fuese nuestro sumo sacerdote: santo, inocente, sin mancha, separado de los pecadores y encumbrado sobre el cielo. Él no necesita ofrecer sacrificios cada día —como los sumos sacerdotes, que ofrecían primero por los propios pecados, después por los del pueblo—, porque lo hizo de una vez para siempre, ofreciéndose a sí mismo. En efecto, la Ley hace a los hombres sumos sacerdotes llenos de debilidad. En cambio, las palabras del juramento, posterior a la Ley, consagran al Hijo, perfecto para siempre.

▶ Evangelio según san Marcos (Mc 12,28b-34)

En aquel tiempo, un escriba se acercó a Jesús y le preguntó: «¿Qué mandamiento es el primero de todos?» Respondió Jesús: «El primero es: "Escucha, Israel, el Señor, nuestro Dios, es el único Señor: amarás al Señor, tu Dios, con todo tu corazón, con toda tu alma, con toda tu mente, con todo tu ser". El segundo es este: "Amarás a tu prójimo como a ti mismo". No hay mandamiento mayor que este». El escriba replicó: «Muy bien, Maestro, tienes razón cuando dices que el Señor es uno solo y no hay otro fuera de él; y que amarlo con todo el corazón, con todo el entendimiento y con todo el ser, y amar al prójimo como a uno mismo vale más que todos los holocaustos y sacrificios». Jesús, viendo que había respondido sensatamente, le dijo: «No estás lejos del reino de Dios». Y nadie se atrevió a hacerle más preguntas.

El Crist pantocràtor. Mosaic de la basílica de Cefalú, Sicília (s. XII)

COMENTARI

El gran manament

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

■ **Dilluns** (litúrgia hores: 3a setmana): Fl 2,1-4 / Sl 130 / Lc 14,12-14 ■ **dimarts**: Fl 2, 5-11 / Sl 21 / Lc 14,15-24 ■ **dimecres**: Fl 2,12-18 / Sl 26 / Lc 14,25-33 ■ **dijous**: Fl 3,3-8a / Sl 104 / Lc 15,1-10 □ **divendres**: Ez 47,1-2. 8-9.12 (o bé: 1Co 3,9b-11. 16-17) / Sl 45 / Jn 2,13-22 □ **dissabte**: Fl 4,10-19 / Sl 111 / Lc 16,9-15 ■ **diuenge** vinent, XXXII de durant l'any (litúrgia hores: 4a setmana): 1Re 17,10-16 / Sl 145 / He 9,24-28 / Mc 12,38-44 (o més breu: 12,41-44).

El fragment d'avui reproduïx una de les escenes dels darrers dies de Jesús a Jerusalem, abans de la passió. La pregunta és sobre quin és el primer de tots els manaments. Convé notar que la pregunta del text original no és sobre el primer manament de la Llei, sinó sobre «el primer de tots els manaments». Jesús respon amb una confessió de fe que el jueu piadós recitava dues vegades al dia i que és una cita de Dt 6,4. Immediatament es reprèn el text del primer manament («estima el Senyor, el teu Déu...») i Jesús hi afegeix el text del Levític i proclama: «El segon és "estima els altres com a tu mateix"». La resposta resulta summament il·lustrativa del que la tradició joànica con-

sidera el nucli de la fe: «Estimar Déu i estimar els germans» (cf. 1Jn 4,20-21). Estem en el nucli més pregon del cristianisme i la resposta de Jesús sembla implicar que, malgrat siguin dos, tanmateix «no hi ha cap altre manament més gran que aquest».

El text de Marc, amb insistència retòrica, reitera en boca de l'escriba la resposta de Jesús. L'efecte en el lector és potent. Marc insisteix en aquesta concentració en allò que és essencial. Ara bé, la reiteració de l'escriba explicita un aspecte que Jesús no ha enunciat: «(Això) és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar». Aquesta afirmació la fa un teòleg jueu. Enllacem amb un ensenyament que Jesús ha proposat des

del començament de Marc: no n'hi ha prou amb honorar Déu amb els llavis; el cor de l'home ha d'estar prop de Déu i prop dels qui han estat marginats, dels qui pateixen, dels qui no tenen drets» (Mc 7,6-7; cf. Is 29,13LXX i també 1Sam 15,22; Os 6,6; Is 1,11, etc.).

Val la pena de recollir la darrera frase de Jesús. Diu Jesús al teòleg jueu: «No ets lluny del Regne de Déu». En aquesta frase, el Regne de Déu és una magnitud propera, per no dir present. No hi ha impediment perquè els jueus s'apunten al projecte de Jesús. Si n'hi ha d'altres que són lluny és potser perquè valoren més els sacrificis i les ofrenes cremades damunt l'altar que no l'estimació de Déu i dels germans.

Oriol Tuñí, SJ

JESÚS DE NATZARET, PER BENET XVI

45. Jesús és el regne en persona

«No ets lluny del regne de Déu», li diu a un mestre de la Llei que li pregunta sobre quin és el primer de tots els manaments de la Llei (cf. Evangeli d'avui). Tot depèn de com s'entengui la paraula de Jesús del regne de Déu i de quina manera allò anunciat s'adiu a l'anunciador. És Jesús només un missatger que representa una cosa en definitiva independent d'ell mateix, o coincideix el missatger amb el missatge que anuncia? La pregunta fonamental aquí no és l'Església, es tracta primerament de la relació que hi ha entre el regne de Déu i el Crist; i és d'aquesta pregunta que depèn la de com cal que entenguem l'Església.

Pot ser útil que donem una mirada ràpida a la interpretació de la paraula *regne* en la història de l'Església. En els pares de l'Església, podem destriar tres dimensions en llur explicació d'aquesta paraula clau.

Primer, es destaca una dimensió cristològica. Orígenes —a partir de les paraules de Jesús— el designa l'*autobasi-leia*, és a dir, el regne en persona. Jesús mateix és el *regne*, el regne no és una cosa, no és un espai de dominació, com

ho són els reialmes del món. És una persona: és ell. Entesa així, l'expressió *regne de Déu* ja seria una cristologia amagada: en la grandesa inabastable que en ell aparegui Déu mateix entre els homes, que ell sigui la presència de Déu, que condueix els homes mitjançant la manera com els parla del *regne de Déu*.

Una segona dimensió que veuen els pares de l'Església en l'expressió *regne de Déu* es podria anomenar interpretació *idealista* o mística, que estableix essencialment el regne de Déu en l'interior dels homes.

La tercera dimensió en la interpretació patristica del regne de Déu es podria dir *eclesial*: regne de Déu i Església es relacionen mútuament de formes diverses i es troben l'una a la vora de l'altra amb més o menys proximitat. El missatge de Jesús és de cap a cap teocèntric: ens diu que Déu obra ara, que ha arribat l'hora en la qual Déu es mostra en la història com a amo d'ella d'una forma com fins ara no havia fet mai. En Crist, que és el regne de Déu que ja està enmig de nosaltres (Lc 11,20) en la seva presència, en el seu obrar.

Joseph Ratzinger-Benet XVI
(Jesús de Natzaret, 1a part, Ed. Claret)

ENTREVISTA

▶ FRANCESC COLL I ALZINA

Escola de pregària familiar

«Fer créixer la fe en el dia a dia» és l'objectiu dels cinc llibrets que porten per títol *Ensenya'ns a pregar. Escola de pregària* (Ed. Claret), de Francesc Coll, que ajuden a entrar en el món de la pregària els nens i les nenes a partir dels salms de la Bíblia. Són una eina per seguir cada dia del mes, a casa, a la catequesi o durant el curs acadèmic. L'estructura és la mateixa per a cadascun dels 31 dies de cada capítol: una capçalera amb una pregunta o afirmació, cita breu d'una *llavor* de salm, una breu reflexió-pregària i, al faldó de la pàgina, una pregària desfeta, que a dia a dia, l'infant «anirà assaborint».

Entre pares i fills hi manca diàleg, a l'hora de parlar de fe?

Penso que en aquesta edat, dels 7 als 12 anys, entre pares i fills hi ha «bon rotllo». Si el pare i la mare són creients, els nens evidencien que hi ha quelcom important entre ells que els uneix. Expressar la fe en el món en què vivim no és fàcil, i la pedagogia que s'hi pot aplicar sovint també ho complica, cosa que fa que el diàleg quedi difuminat. Amb tot, crec que quan un infant fa una pregunta la resposta sempre ha de ser coherent i vivencial.

Eines com aquesta els pot obrir la porta?

Sempre és bo tenir elements que ens ajudin a tenir bona relació amb els fills: un diàleg distès, fer conèixer el missatge... Els llibres tenen una *bona clau* per establir un bon diàleg entre pares i fills, i entre els fills i Jesús de Natzaret, que té moltes coses a dir-nos, si hi confiem plenament. Si volem que els fills creixin entregats a la Vida cal esmerçar el temps adient per fer-los veure tot allò que no els serà necessari. Si transmetre la fe és una prioritat és perquè hem trobat quelcom important a la nostra pròpia vida que val la pena que sigui conegut i viscut.

La novetat dels llibrets és que hi ha els 150 salms. Com els fa entenedors a les edats a què van adreçats?

Tal com diu Jesús, «ens hem de fer infants». Escoltar-los i observar-los és la millor manera d'entrar-hi. L'Església cada dia prega amb els salms; els cristians —tot recitant-los— en fem ressonàncies, *mantres*. Si els anem repetint al llarg del dia, a la feina, a casa, els interioritzem i els fem vida. La paraula té Vida. És aquesta Vida la que dona la volta a la pregària i agafa un nou sentit. La paraula de Déu és Vida per a cada dia, tal com resem en el Parnostre: el pa de cada dia, doneu-nos Senyor.

Òscar Bardaji i Martin

EVANGELIZAR

¿Qué es el eslabón perdido?

El primer anuncio como práctica evangelizadora concreta es una acción real de tiempo corto o comprimido. Y, sin embargo, en su simplicidad o en su aparente pequeñez, las actividades de primer anuncio desempeñan una función estratégica clave. En efecto, la recepción positiva del primer anuncio por parte del destinatario constituye la *puerta de entrada* a la experiencia cristiana y el fundamento permanente de ella (voluntad de vinculación personal con Jesucristo resucitado).

El primer anuncio de Jesucristo es algo muy real, que se vive en un encuentro ocasional, en una conversación amical, en un despacho parroquial ante quien pide casarse por la Iglesia o bautizar un hijo... Es algo que «ya lo hacemos», dirá alguien. Pues, sí, pero se trata de descubrir todo su valor.

El primer anuncio redescubierto como el eslabón perdido de la evangelización, obliga a revisar la mutua relación entre todos los elementos que conforman el proceso global de la evangelización. Propiciar una nueva toma de conciencia de la especificidad de cada uno de ellos y de la interacción existente entre todos. De entrada, nos hace caer en la cuenta de que hay elementos específicos para propiciar el *nacimiento* de la fe (el testimonio y el primer anuncio) y elementos específicos para la alimentación y *crecimiento* de la fe (la catequesis, la liturgia, la organización de la caridad, la formación permanente y la teología, las formas organizadas de espiritualidad o de apostolado...).

Considero que es urgente el reconocimiento teológico del primer anuncio al lado de las otras acciones pastorales mencionadas y ya consolidadas. No creo que sea exagerado decir que nos hallamos ante el eslabón perdido de la evangelización. Reconocerlo y potenciarlo nos llevará a que haga su aportación a los otros *hermanos suyos*, es decir, los otros elementos del proceso de la evangelización.

Xavier Morlans
(El primer anuncio. El eslabón perdido, Ed. PPC, Madrid 2009)

Les noves espiritualitats

Durant la Nit de Santa Llúcia de 2011, dia en què s'atorguen diversos guardons a escriptors catalans, el premi d'assaig religiós promogut per la Fundació Joan Maragall-Cristianisme i Cultura fou concedit a l'obra de Josep Otón Catalán (Barcelona, 1963).

Josep Otón és un laic, doctor en història, catedràtic d'ensenyament secundari i professor a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona (ISCREB). Ha escrit diversos llibres sobre espiritualitat i interioritat, entre els quals es pot esmentar *Vigías del abismo. Experiencia mística y pensamiento contemporáneo* (2001), *Debir, el santuario interior* (2002) i *Històries i personatges* (2009), dedicat a figures de la Bíblia, a partir del qual vam publicar una sèrie en el *Full*, titulada «Bíblia i societat actual» (de març a octubre de 2011). Ha escrit també relats de narrativa juvenil, entre els quals *El chamán del Pequeño Valle* (2007) i *Relatos con vivencia. Retratos de interior* (2010).

Va dedicar la tesi doctoral a l'estudi de la filòsofa Simone Weil, sobre la qual ha escrit: *Totalitarisme, arrelament i nació en l'obra de Simone Weil* (2007), *Simone Weil: el silenci de Déu* (2008), *Història i pedagogia en l'obra de Simone Weil* (2009), *El camino espiritual de Simone Weil* (2009) i *Simone Weil: experiència i compromís* (2009).

Ha estat guardonat amb el Premi Serra i Moret (2006), el Premi Joan Profitós (2006), el Premi de la Càtedra Victoriano Muñoz, el Premi d'Assaig Bíblic (2008) i l'esmentat Premi d'Assaig Religiós de la Fundació Joan Maragall per l'obra *El reencantament postmodern*, publicada en la col·lecció «Cristianisme i Cultura», n. 74. El nostre agraïment a l'autor, a Editorial Cruïlla i a la Fundació Joan Maragall per l'autorització concedida per publicar una sèrie d'articles extractats d'aquesta darrera obra.

SANTORAL

4. ✚ Diumenge XXXI de durant l'any. Sant Carles Borromeu (1538-1584), bisbe de Milà, cardenal; sants Vidal i Agrícola, màrtirs; sant Fèlix de Valois, prev., cofund. Trinitaris (OSST, 1198); santa Modesta, vg.

5. Dilluns. Sant Zacaries i santa Elisabet (o Isabel), pares de Joan Baptista; sant Magne, bisbe; santa Bertil·la, abadessa; santa Àngela de la Creu, vg., fund. Germanes de la Creu a Sevilla; beata Maria Ràfols i Bruna, rel., fund. Germanes de la Caritat de Sta. Anna (HCSA, 1825), nascuda al Molí d'en Rovira (Vilafranca del Penedès).

6. Dimarts. Sant Sever, bisbe de Barcelona i màrtir (633); sant Leonard, anacoreta; beata Beatriu, verge; beata Josepa Naval i Girbès, verge seglar, d'Algemesí (València).

7. Dimecres. Beat Francesc de Jesús-Maria-Josep Palau i Quer (Aitona, Segrià 1811 - Tarragona 1872), prev. carmelità, fund. Gns. i Gnes. Carmelites (1860-1861); sant Ernest, mr.; sant Florenci, bisbe d'Estrasburg (s. vii); santa Carina, vg. i mr.; sant Severí, mr.; sant Jacint Maria Castañeda, prev. dominicà i mr. a l'Andòxina, nat a Xàtiva.

8. Dijous. Sants Sever, Severià, Carpòfor i Victorià, coneguts per *màrtirs coronats*; sant Deodat I, papa (615-618); beata Isabel de la Trinitat, vg. carmelitana.

9. Divendres. Festa del Santcrist de Balaguer; Mare de Déu de l'Almudena (Madrid); sant Teodor, soldat mr. (s. iv).

10. Dissabte. Sant Lleó el Gran, papa (tosca, 440-461) i doctor de l'Església; sant Andreu Avel·lí (†1608), prev. teatí; sant Tiberí, mr.; santa Teopista, vg.

AGENDA

ACTES I CONFERÈNCIES

Equips de la Mare de Déu dels sectors A-L, C i E-G de Barcelona. «Aprentent a pregar amb les ensenyances del pare Henri Caffarel». Dimecres 7 de novembre (18.15-19.15), a la parròquia de la Mare de Déu dels Àngels (c/ Balmes/València). Per a més informació: t. 934 675 551 (dt. i dj. de 10 a 13 h).

Taller de pregària al Casal don Bosco. Mes de novembre: dijous 8, 15, 22 i 29 (19.30-21 h). Centre salesià Martí-Codolar (av. Cardenal Vidal i Barraquer 15). Confirmar assistència: c/e: pepe.alaman@salesians.cat, t. 616 947 158.

Escola de Pregària per a mares de família. Dijous 8 de novembre (18.30 h) als Caputxins de Sarrià (Cardenal Vives i Tutó, 2, t. 932 043 458). Per compartir una estona de reflexió i diàleg amb altres mares sobre la nostra relació amb Déu i amb els nostres fills i filles. Tema del dia: «Pare nostre del cel.»

IX Mostra de Cinema Espiritual de Barcelona. Comença el proper dissabte 10 de novembre i es perllongarà fins al dia 20 de novembre. La primera pel·lícula que és projectarà el dia 10 (19 h) és *Cristiada*, al cinema dels salesians (c/ Rocafort, 42). Més informació: www.semanacineespiritual.org.

«Conèixer la història del segle xx per comprendre el segle XXI». Dijous 8 de novembre (19-20.45 h). «De la crisi de 1929 a la crisi de 2008», amb Jordi Catalan, de la UB. A la Facultat de Geografia i Història de la UB (c/ Montalegre, 6), organitzat per la Fundació Joan Maragall. Informació: t. 934 880 888, www.fundaciojoanmaragall.org.

Pompeia grups. La Revelació. Com parla Déu? Com pot comunicar-nos la seva intimitat?, amb fra Jordi Cervera, caputxí. Dia 8 de novembre (20 h) al c/ Riera Sant Miquel, 1 bis, t. 932 174 108).

Adoració nocturna a la Sagrada Família. Dijous 8 de novembre, a la cripta, després de la missa de les 20.15 h i fins a mitjanit. Hi haurà confessors. Els interessats a formar-ne part de forma estable (torns) poden fer-ho a través del t. 662 198 630 (Juan Ribas), www.sagradafamiliaadoracio.com.

CURSOS I SEMINARIS

Instituto Teología y Humanismo. Días 13, 14 y 15 de noviembre (18.45-19.45 h), «Los salmos, el único libro de la Biblia que nos enseña a rezar», por el P. Antonio García Lozano, O.P. Convento de Sta. Catalina (c/ Bailén, 10). Precio cursillo: 20 euros.

«La fe avui: dos paradigmes per entendre el cristianisme». Exposició i diàleg entre

Escola Diocesana d'Evangelització

Amb una carta del 5 d'octubre, el cardenal Martínez Sistach ha comunicat la creació de l'Escola Diocesana d'Evangelització, que portarà el Dr. Xavier Morlans, professor de la Facultat de Teologia de Catalunya, amb un equip de laics amb experiència de primer anunci de l'Evangelí.

Parròquies, associacions i moviments cristians de la diòcesi que volen treballar en la línia del primer objectiu del Pla Pastoral diocesà 2011-2015 —«anunciar Jesucrist als qui no el coneixen i als qui havent-lo conegut se n'han allunyat»— senten la necessitat d'assajar nous formats pastorals per arribar a aquestes persones.

Aquesta és la finalitat de l'Escola Diocesana d'Evangelització: oferir una formació teòrica i, sobretot, pràctica en aquesta metodologia del primer anunci cristià, proposat d'una manera planera als qui per diverses raons vulguin tornar a sentir la proposta cristiana o vulguin sentir-la per primera vegada.

Lloc: Seminari Conciliar de Barcelona (c/ Diputació, 231), els dissabtes de les 10 a les 13 h. Durada: dotze dissabtes alterns (36 h), de novembre de 2012 a maig de 2013. Els alumnes seran membres de les parròquies invitats pels rectors i els arxiprestos, representants i membres dels moviments i associacions de la Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar i catequistes d'adults. Es preveu un servei de guarderia. La secretaria de l'Escola és a la Delegació Diocesana d'Apostolat Seglar (c/ Rivadeneyra 6, 9è, tel. 934 121 551, www.apostolatseglarbcn.cat).

dos teòlegs sobre la seva postura davant la Revelació, la Cristologia, el Mal i el sofriment i l'Espiritualitat, amb Josep Cobo i Xavier Melloni. Dilluns 5, 12, 19 i 26 de novembre (19.30 h), al Casal Lloïola de Barcelona (c/ Balmes, 138).

«Adéu a l'Estat del benestar?» En aquest seminari analitzarem el passat, present i futur de l'Estat del benestar en un moment en què alguns dels seus fonaments semblen trontollar. Coordinen: Óscar Mateos i Salvador Busquets. Dimecres 7, 14, 21 i 28 de novembre (19.30 h). A Cristianisme i Justícia (c/ Roger de Llúria, 13).

EXERCICIS I RECESSOS

Encontre matrimonial. Adreçat a parelles, sacerdots i religioses que vulguin millorar la seva relació matrimonial o amb la comunitat. Dies 16, 17 i 18 de novembre a la Casa d'Exercicis Sant Ignasi de Sarrià. Informació i inscripcions: t. 932 188 876 i 936 500 721.

JORNADES

Escola de Pares «Lluís Armengol». Cap de setmana del 23 de novembre al vespre fins al 25 a les 5 de la tarda, puntualment, a la Cova de Sant Ignasi de Manresa, dedicada a la parella. En un clima de tranquil·litat es podrà reflexionar sobre els temes quotidians que afecten la relació de parella. Seguint la metodologia del P. Lluís Armengol i conduït per un grup de matrimonis. Inscripció: jornadesclot@gmail.com o t. 933 403 555.

BREUS

La Missa de La 2 de TVE fa 30 anys. El dimecres 10 d'octubre, el programa *La Missa de La 2* de TVE en català va fer 30 anys. Entre els programes que s'emeten actualment, és el més antic de la televisió en català. Amb motiu d'aquest aniversari, el diumenge dia 14 d'octubre es va pregar per aquest servei, tot tenint molt presents els qui el fan possible i recordant també les persones que se'n beneficien, especialment els malalts i els impeditos. El programa s'emet els diumenges a les 10.30 h.

Sacerdot centenari: Mn. Joan Rius. Mn. Joan Rius Falcó, durant molts anys rector de la parròquia de Santa Maria de Sants, ha fet cent anys. Va néixer a les Borges Blanques el 8 d'octubre de 1912 i actualment viu retirat a la Residència Sacerdotal de Sant Josep Oriol. Durant la seva vida ministerial ha servit com a rector les parròquies de Mediona, Olesa de Montserrat i, des de 1968 fins a la seva jubilació, Santa Maria de Sants. Per molts anys, Mn. Joan! Foto: Mn. Joan amb el bisbe auxiliar Sebastià Taltavull.

La Facultat de Teologia de Catalunya (FTC) recorda el Concili. El dia 5 d'octubre va tenir lloc a la FTC la presentació de les prime-

Celebració diocesana de l'Any de la Fe

El proper diumenge 11 de novembre (17 h), a la basílica de la Sagrada Família, el cardenal Lluís Martínez Sistach presidirà l'Eucaristia de celebració diocesana de l'Any de la Fe. També es commemorarà també el segon aniversari de la dedicació de la basílica pel Papa Benet XVI. Per assistir-hi, cal disposar d'invitacions gratuïtes que es podran recollir del dilluns 5 de novembre al divendres 9, al Seminari Conciliar de Barcelona (c/ Diputació, 231), de 10 a 14 h i de 16 a 20 h.

res publicacions amb què aquesta Facultat inicià el conjunt d'activitats que es fan els propers mesos per fer memòria del Vaticà II. Presidí l'acte Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, acompanyat del degà i d'altres professors de la FTC. Es varen presentar tres llibres: una edició dels documents del Concili, publicada pel monestir de Montserrat, i dos llibres editats per la FTC que recullen un les al·locucions al Concili de Joan XXIII i Pau VI, i l'altre les encíclics d'aquests dos papes del Concili. Foto: Agustí Codinach.

PUBLICACIONS

Cercar Déu a Montserrat. Amb aquest títol el P. Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat, descriu una suggerent presentació del que significa ser monjo a la nostra santa muntanya, «com una dinàmica de donar i rebre i una recerca del sentit de la vida en Déu». El llibre va il·lustrat amb vistes inèdites del santuari i de l'interior del monestir, realitzades pel fotògraf Oleguer Serra. Llibre editat per Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PALABRA Y VIDA

Aquella foto de Don Bosco en Barcelona

Una reliquia-urna de san Juan Bosco peregrina actualment per diverses diòcesis espanyoles i durant la primera quincena de novembre visita las tierras catalanas. Esta peregrinación de quien fue fundador de los Salesianos y de las Hijas de María Auxiliadora prepara la celebración del bicentenario de su nacimiento, que se celebrará el año 2015. San Juan Bosco, conocido entre nosotros como Don Bosco, nació en Castelnuovo, en el Piamonte italiano, el año 1815 y murió en Turín el año 1888.

Dos años antes, en 1886, el santo visitó Barcelona, donde residió en la casa de su congregación en Sarrià y visitó la basílica de Nuestra Señora de la Merced y la iglesia de Belén. En la Merced recibió la donación de unos terrenos en la cumbre del Tibidabo, donde se construyó una pequeña ermita y ahora se levanta la basílica del Sagrado Corazón de Jesús.

La visita de la reliquia de Don Bosco a Barcelona me ha recordado una foto realmente histórica. Fue hecha el 3 de mayo de 1886. Aquel día, el santo y los niños acogidos a la obra salesiana de Sarrià fueron invitados a comer en la casa y la finca del señor Lluís Martí-Codolar, en Horta, en los locales que hoy son la sede del

principal centro de formación de los Salesianos en Cataluña y también un centro para la juventud de aquel barrio.

Conocemos el nombre del autor de aquella foto, Joaquim Pascual y Martí-Codolar, sobrino del dueño de la casa. Don Bosco aparece sentado bajo un gran árbol, que todavía hoy puede verse, al lado de un abad que en aquellos días era huésped de la familia Martí-Codolar y rodeado de un amplio grupo de personas, entre las cuales está su anfitrión y los niños de la obra salesiana de Sarrià. Cien años más tarde, don Viganó, entonces rector mayor de los Salesianos, contemplando la foto, escribió: «¡Esta es la mejor foto de Don Bosco!»

No quería olvidar a una de las personas que, muy discretamente —como si no quisiera aparecer—, sale en esa foto. Me refiero a la venerable Dorotea de Chopitea, una dama chilena que el año 1816 emigró con su familia a Barcelona a causa de la guerra. Aquí contrajo matrimonio con el banquero Josep Maria Serra, también emigrado chileno y descendiente de una familia catalana. Dorotea de Chopitea fue la impulsora de más de treinta obras sociales en nuestra tierra. Mantuvo una correspondencia personal con san Juan Bosco y fue la principal inspirado-

ra de la visita del santo a nuestra ciudad. Ella es un gran ejemplo del sentido social de un sector de la burguesía, que vio el sentido providencial que, para los nuevos tiempos, tenía la obra salesiana.

¿Qué nos dice sobre todo la visita de la reliquia-urna del santo? En estos tiempos de crisis, nos dice que hemos de esforzarnos en ser continuadores de todos estos testimonios del sentido social de la fe cristiana. Estos testigos llevaron escuelas a los barrios obreros, como sabios pedagogos fueron partidarios del sistema preventivo y dieron mucha importancia a la formación para el trabajo, incorporando talleres a las escuelas y creando escuelas profesionales.

Es muy clara la actualidad de este mensaje en esta hora de crisis prolongada y grave. Deseo destacar el sentido social de todos aquellos cristianos y cristianas de nuestra comunidad diocesana que sintonizaron con el mensaje social de Don Bosco en aquella histórica visita de 1886, que ahora recordaremos de nuevo, en espíritu de compromiso cristiano con las necesidades sociales de la hora presente.

† **Lluís Martínez Sistach**
Cardenal arzobispo de Barcelona